

UJ

KOLOZSVÁRI HIRLAP

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Házhoz Hordva 80 fill.
Vidékre postán 1.40 k.
Egyes szám ára 2 fillér.
Megjelenik mindennap.

Egy négyszögcentiméternyi hirdetésű ár 5 fillér. Gyárosok kereskedők és iparosok árscévézményben részesülnek.

Apróhirdetés 60 fillér.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egyetem-utca 6. szám.

Felelős szerkesztő:
CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY

Lapkiadó:
KOVÁCS IMRE.

Telefonszám 379.

Legujabb.

Dr. Halmai Emilt letartóztatták.

A Zeysig-ügy újabb szenzációja.

Budapest, szept. 17. (Saját tud.) Az egyre nagyobb hullámokat verő röpirat-botrányban ma újabb szenzációs fordulat állott be. Bérczy Béla ugyanis egy detektívvel ma délután magához hívatta dr. Halmai Elemér ügyvédet, Zigány Árpád védőjét s minden indokolás nélkül kihirdette előtte, hogy a röpirat szerzőségében és terjesztésében, mint bűnrésztet letartóztatja.

Halmai, a személyes szabadságán esett hallatlan sérelem ellen a leghevesebben tiltakozott, de mindez nem használt semmit. Erre Halmai dr. azonnal magához kérette dr. Baracs Marczelt, a budapesti ügyvédi kamara ügyészét, hogy a rendőrség önkényeskedésével szemben megvédelmezze.

Dr. Baracs még az est folyamán jelentést tett az esetről a kamarának.

Halmai letartóztatása fővárosszerte óriási felháborodást keltett. A megdöbbenő eset hírére még az éj folyamán az Abbázia kávéházban mintegy 300 ügyvéd gyűlt egybe, kik a legnagyobb megbotránkozás hangján tárgyalták a letartóztatás törvénytelen tényét és a legszelidebb kifejezés, a mivel Rudnayékat illették, ez volt:

— A nyomorult gazemberek!

Hosszasan tanácskoztak, miként torolják meg az ügyvédi karon ejtett sérelmet, majd fölkeltek éjfél tájt Szivák Imrét, a budapesti ügyvédi kamara elnökét, ki csakhamar meg is érkezett. Az ő elnöklete alatt azután elhatározták, hogy rendkívüli gyűlésre hívják össze

a kamara tagjait s ott beszélnek meg az elégtételszerzés módjait.

Ugyancsak a Zeysig-ügygel kapcsolatban jelentik a következőt:

Fekete József, a ki a röpirat szerzőségében kétséget kizárólag részes, bevallotta egyik barátjának, hogy 60,000 koronát kapott a kormánytól egy koalíció-ellenes röpirat megírására és terjesztésére. Mikor aztán a Zeysig-botrány kipattant, Fekete könyörögve kunyorált barátjához, hogy el ne árulja, hogy ő pénzt kapott a kormánytól.

A Zeysig-ügyben szenzációs fordulatok várhatók.

A magyar marha Erdélyben.

A magyar marha létszámának csökkenése Erdélyben a legutóbbi vizsgálódások alapján kb. 25 százalékra tehető. Oka ennek főleg a változott gazdasági viszonyokban keresendő s egyes gazdaságok üzemének olyatén megváltozásában, hogy a magyar szarvasmarha helyett a nyugati állított be. A legelők feltörettek s tért hódított a mesterséges takarmányok termesztése. — A gazdasági haladással emez átalakulás természetesen vehető s ez ellen nem is lehet szót emelni, legtöbb helyen azonban a legelők feltöretésével és a közlegelők felosztásával a magyar marha anélkül pusztult, hogy helyét a tarka foglalta volna el. Ezen pusztulás pedig tartani fog mindaddig, míg a közös legelők feltöretése törvényileg nem szabályoztatik

Azon vitába, amely pro vagy kontra a magyar vagy a tarka marhák szaporítása, illetve fenntartására irányul, beleszólni nem akarok, mert szerintem ott, ahol megvan a tér, ahol a magyar marha disztlésének feltételeit biztosítottuk semmiesetre sem kárhoztatandó a marha tenyésztése. Csakhogy a dolog úgy áll, hogy a tarka marha szaporítása nem tart lépést a magyar marha létszámának csökkenésével s ez köz- és nemzetgaz-

dasági szempontból káros hatása. Az is elvitathatatlan, hogy Erdély legtöbb vidékén ma már fölényben van a magyar marha a nyugati fölött, különösen a kisgazdáknál, ahol takarmány-termesztés nincs s a szarvasmarhák nyári táplálása kizárólag a legelőre szorítkozik. Az ilyen viszonyok között a magyar marha valószínűsíthető kincs, mert bizony a kopár legelő, a zord időjárás s a gyöngye teleltetés mellett igényes tarka marhát tenyészteni határos a lehetetlenséggel.

Nézetem szerint Erdélyben a tarka marha körül is az edzettebbet, igénytelenebbet kell tenyésztenünk, még olyan helyeken is, ahol ennek feltételei megvannak. Ezen edzettebb marhák pedig: a pinzgau, azután a borzneresek. Ahol elegendő takarmányt termelhetünk, ahol a talaj és éghajlati, fekvési viszonyok is eléggé kedvezőek a tarka marhának, ott ezeknél maradhatunk, másutt azonban a kopár, hegyes, zord, úgyszólván havasalji vidékeken tartunk csak meg a magyar marhát, amely évszázadok óta megállta helyét és eléggé jövedelmező is volt.

Én nem tudom, más szintén úgy van-e, de én a hányszor a magyar marha létszámának csökkenéséről hallok, a szívem fáj. Ezt a mi nemzeti kincsünket, a melynek párja az igavonásban nincs, a mely télen szalmán, nyáron pedig a legkopárabb legelőn eltenődik, veszni engedni kimondhatatlan bűn, a melyet jóvátenni aminens kötelességünk.

Nem veszni engedni de szaporítani és nemesebbé kell tennünk a magyar marhát. A magyar marha szaporítása és fejlesztése korántsem áll útjában a helyénvaló tarka marha tenyésztésének. Tarka marhát tenyészteni azonban burura derüre s e mellett elhanyagolni a magyar marhát, engedni hadd pusztuljon — bűn, a melyet nem lehet megbocsátani.

Igen ám, csakhogy a magyar marha disztlésének is megvannak a maga feltételei.

Ezek: a legelők jókarban tartása, a legeltetés rendezése s annak megakadályozása, hogy a községi közös legelők felosztassanak. Ha e három tényezőt szem előtt tartjuk, úgy a mennyi hely van Erdélyben, még egyszer annyi magyar marhát és kitűnő marhát tenyészthetünk s e mellett tért

engedhetünk — még egyszer hang, sulyozom — ott, ahol helyénvaló a tarka nyugoti marhának is.

Legyen tehát azon a kormányzat és a társadalom, hogy Erdélyben a magyar depekorációja mielőtt sürgősen megakadályoztassék.

Professor Cigány, alias Zeysig.

Zigány egy kolozsvári röpirata.

A régi jó »nebátsvirág« című operettben van egy kuplé, amely szerint Floridor az Celesztin és Celesztin az — Floridor. Így tehát a legujabb kuplé szerint Cigány az Zeysig és Zeysig az — Cigány. Azaz, hogy Zigány; de hát a cigány cigányuk marad, ha Z-vel kezdődik is.

Zigány tanár ur igen érdekes ember. Fiatal korában röpiratot írt egy színész ellen. A röpirat címe volt »Turris eburnea« és írodott Shciff Etel kolozsvári opera-énekesnő ellen. Ismerem személyesen; tisztességes, szerény, de igen szép asszony volt. A röpirat hatása alatt megőrült és meghalt a tébolydában.

Zigány tanár ur (bár olyan jogcíme van a tanársághoz, mint a »tánc- és illemtanár«-nak, a tyukszemvágó »tanár«-nak, meg a panorámás »professor«-nak, de azért tanárnak hívta mindenki), egy darab ideig külföldön kóválygott és aztán nyelvismeretei révén lett belőle regényfordító. Gaál Mózes, Fái Bélával és Huszár Vilmosmal együtt fordította a jó Jules Verne regényeit.

A ki erről tudomást akar szerezni, vegye elő a Franklin-társulat nagy árjegyzékét. Ott e fordítások a következő sorrendben következnek:

Az uszó város, Ferat 42 eredeti rajzával; Az új hazában; — Egy kínai viszontagsága Khinában. Benett 52 eredeti rajzával; mind egyedül jogosított fordítások Zigány Árpádtól. Ezenkívül fordított több drámát a Nemzeti Színház részére és a legujabb időben politikai munkatársa volt a »Pesti Hirlap«-nak, ez előkelő ellenzéki iapnak, a mely tudomásunk szerint elég jól szokott fizetni. Mint ellenzéki újságíró, írt egy kormányparti röpiratot D. G.

Hol az Egy forintos áruháza?

Kossuth L.-utca 3. sz.

(a volt Belmagyar-utca)

A nagyérdemű vevő közönség figyelmébe ajánlom alantí olcsó árak mellett, ujonnan berendezett üzletemet, hol mindenféle diszmű, játék, porcellán, üveg és rövidárúk, konyha berendezések, fényűzési Bijoutri, bőröndök, bőrárúk, nyakkendők, kiegészítők és gallérok kaphatók:

Már 30 fillértől

Kossuth Lajos-utca 3. sz.

Kiváló tisztelettel
LAKATOS JÓZSEF.

jellel; egy ellenzéki K. B. jellel és egy szocialista irányut K. B. F. jellel. Ugyanegy időben irt ellenzéki, kormányparti és szocialista cikkekkel és végül állítólag ő követte el a Zeysig-féle röpiratot.

Ez azonban a Dienes Márton-féle politikai magán-színésziskola megalapítása és felvirágzása óta nem új dolog; de valamivel újabb az, hogy efféle alakok előkelő szerephez juthatnak nagyuri pártfogók révén.

Szegény tanítók, irnokok, hivatalnokok és más halandók sokszor órákig izzadnak fekete kabátban, óriási szívzorongás közt a nagy urak előszobáiban, míg végre hozzájuthatnak, hogy egy percre meghallgassák és aztán örökre elfeledjék őket; de válogatott csirkefogók, politikai szédelgők, röpiratgyártók és másféle zigánylegények a késő éjjeli órákban is szívesen fogadtatnak, ha van valami »mesés« vagy »pokoli« ideájuk, a melyből olyan dolgot lehet »rittyenteni«, hogy az összes lapok »leközöljék«.

Egy budapesti hirlapíró mondta nekem a napokban, hogy minden pártnak szüksége van titkos politikai czélzatok szolgálatára ügyes és eszes — emberekre, akár mi lyenek is legyenek másféle tekintetben.

Hát tiszteljük ezt a felfogást, de nem kérünk belőle. Tessék mindenkinek nyíltan és egyenesen szolgálni elveit és céljait, de nem ilyen tekervényes és a mellett tisztességtelen uton, a minek még az a következménye is van, hogy egy csomó becsületes embert megvádolnak, amíg ráakadnak az igazi »ténykedő«-re. És mikor ráakadtak, akkor is rendesen csak egy »stróman« t fogtak meg, mert az »igazi« a háttérben lappang.

Szomorú nóta ez, de igaz. És jellemző Magyarország társadalmának mai állapotára. És ha így haladunk, ma-holnap nemcsak egy Zigánnyal, de egész bandával fogunk találkozni minden válság alkalmával.

Halálos csók.

— Aki a szeretőjét megmérgezte. —

Megrendítő dráma játszódott le Ránóban Pekár János már régen szerette Radnai Anna odaváló szép fiatal leányt, akit el is akart venni feleségül.

Pekár szülei azonban nem jó szemmel nézték, hogy fiuk Radnai Annáékhoz járt, a házasságról pedig hallani sem akartak, mert a leány szegény volt s már egy izben menyasszonya volt egy idősebb embernek, akihez azonban nem akart feleségül menni, mivel Pekár Jánost szerette.

A fiatalok egyre szomorkodtak, amiért egymáséi nem lehetnek, különösen a leány keseredett el nagyon és végzetes tette határozta el magát.

Csütörtökön megkérte Pekárt, hogy menjen el hozzá, mert valami fontos dolgot akar vele közölni. Pekár már kora délután ott volt a leánynál, aki szokatlan jókedvvel fogadta és egyre a jövő boldogságukról beszélgetett.

Pekár szomorúan hallgatta, ő tudta, hogy szülei sehogyse fog-

nak a házasságba beleegyezni, de azért nem akarta a leány örömet megrontani.

Amint az uzsonnához ültek, a leány pajkosan egy szilvát vett a szájába és arra kérte a fiut, hogy a szilva felét harapja el, miközben annak fele az ő szájában lesz. Pekár örömmel tett eleget a leány kívánságának: ajkuk hosszú, forró csókból forrott egybe, miközben a szilvát kettéharapták.

Mintegy fél óra múlva a szerelmes pár fájdalmas vonaglással a földre esett és rövid kínlódás után meghalt.

Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a leány a szilvába mérget tett. A hatóság most kutatja, hogy honnan jutott a leány a veszedelmes mérgehez. A szerencsétlen szerelmes párt tegnap temették általános részvét mellett.

HIRIEK.

— **Beteg erdélyi főrend.** Szabó József főrendiházi tag már hosszabb idő óta betegen fekszik szászfenesi kastélyában. Állapota tegnap oly válságosra fordult, hogy hozzátartozói dr. Purjesz Zsigmondot, a kolozsvári egyetem hírneves professzorát hívták ki hozzá, ki a kezelő orvossal konziliumot tartott. A nagy beteg főrend iránt városzerte általános a részvétel.

— **A hídvelői papválasztás** tegnap folyt le a Ferencz József-uti ref. templomban a hívek nagy érdeklődése mellett. A választást Bartók Béla bonchidai lelkész, a kolozsvári egyházmegye helyettes esperese vezette, míg világi részről Zeyk Károly egyházmegyei főgondnok elnökölt. A szavazatok szedő bizottság tagjai voltak Fosztó Dénes, Dengel Géza, Koszorus István segédlelkészek és Nagy Kálmán magyar utcai tanító. Benedek József, Régeni György, Nagy Ferenc és Katona András pedig a szavazók személyazonosságának megállapítására lettek kiküldve. A szavazás délelőtt 10 órakor vette kezdetét és délután fél 4-kor ért véget. Leadtak összesen 486 szavazatot, a mely így oszlott meg: Benedek Árpád kapott 338 szavazatot, Szász Béla 42, Régeni Ferencz 33 és végül Veress Sándor 3 szavazatot. Ezek szerint óriási többséggel Benedek Árpád került ki győztesen a választási harcából.

— **Az egyetem megnyitó ünnepélye.** Tegnap délelőtt folyt le előkelő közönség s az egyetemi ifjúság részvétele mellett az egyetem idej tanévének ünnepélyes megnyitása. Az aula tömve volt, midőn bevonult a tanári kar, élén a lelépő Kiss Mór dr. rektorral Kiss Mór dr. beszámolt az egyetem múlt évének történetéről, kiemelve a tervezett egyetemi építkezéseknek a kolozsvári egyetem jövőjére való jelentőségét. Ezután üdvözölve az új rektort, Szabó Dénes dr.-t, átnyújtotta neki a rektori jelvényeket. A lelépő dékánok szintén átadták jelvényeiket utódaiknak, s az ünnepélyes aktus után Szabó Dénes dr. olvasta fel nagy tetszés között beosztó értekezését, s a tanév megnyitása után az ünnepély végét is ért.

— **Hamisított ötvenkoronások.** A kereskedelmi miniszter rendeletben figyelmesztette a szegedi pósta- és táviróhivatalt, hogy az ötvenkoronás bankjegyek elfogadásánál legyenek óvatosak. A rendelet kibocsátásának oka az volt, hogy máramarosszigeti pósta- és táviróhivatálnál a napokban három 50 koronás bankjegy hamisítványt foglaltak le. A hamisítványok alapszíne elmosódott világos rózsaszín, kivitelük a valódi bankjegynél durvább; a feliratban e helyett: »törvényes ércpénz« ezt lehet olvasni: »törvényes ercpenzt« s mind a három darabon »Serie 1045« és »48935« számolás van.

Óra vásár! 1000 drb óra raktáron.

Őszi Albert

órák és ékszerész Kolozsvárt Wesselényi-u. 2

Egy évi jótállás mellett igen erős
nickel óra . . . . . 6 kor.
acél óra . . . . . 7 kor.
3 évi jótállás mellett jó minőségű
nickel óra . . . . . 8 kor.
acél óra . . . . . 9 kor.
5 évi jótállás mellett legjobb minőségű
nickel óra . . . . . 11 kor.
acél óra . . . . . 12 kor.
Javítások a legjutányosabb árban vállaltatik.

Hallatlan olcsó árak.

Megnyit az
amerikai áruház
Kossuth Lajos-u. 1. sz. Nagy Gábor szálloda alatt.

Az alant olcsó árak mellett kaphatók:

Férfi puha és kemény kalapok 1 10
Fiu kalapok 0 80
Férfi sapkák 0 28
Gyerek sapkák különféle alakban 0 45
Finom gallérok 5 rétv 0 13
Finom kiegészítő fehér és színes 0 19
Különféle férfi ingek 1 15
Legjobb minőségű alsónadrágok 0 50
Különböző férfi-, női- és gyermek-harisnyák 0 19
Legfinomabb fajta nyakkendők 0 20
Divatos sétapálcák 0 55
Legfinomabb esőernyők 1 50

és sok itt fel nem sorolt árucikkek, a mik az amerikai áruházban legolcsóbban kaphatók.

Hallatlan olcsó árak.

1. drb. legfinomabb nickel keretű szemüveg v. csipetítő (orvosi rendelésre is) 1 frt. — 1 darab borotva írásbéli jótállás mellett 1 frt.

Késműárak, látsszerűségi cikkek, vívóeszközök, stb., nagy választékban

Kun Mátyás

műköszörüs, kés- és kardműves, látsszerűségiüzletében.

KOLOZSVÁRT, Kossuth Lajos-u. 2. sz.

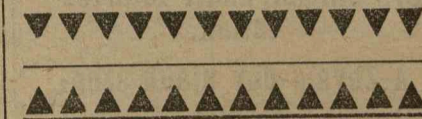
Köszörművek, javítások és nickelezések elvállaltatnak.

Ha őszül a haja!
használjon BURGER-féle hajregenerátort,

mely a haját nem festi, hanem rövid használat után vissza adja annak ifjúkori — szép színét. —

Egy üveg ára: 1 K. 60 fill.

Főraktár:
BURGER FRIGYES
drogueria és illatszertárában
KOLOZSVÁR,
Mátyás-tér 9—10. szám.

Pontos kiszolgálás.
Grünberger Testvérek
uri szabók

Kolozsvár, Wesselényi M.-u. 13.

Van szerencsénk a nagyérdemű uri közönség becses figyelmét

uri szabó

divat-termünkre

fölvívni, hol szolid árak és pontos kiszolgálás mellett a legszebb és legdivatosabb ruhák készülnek.

A nagyérdemű uri közönség b. pártfogását kérve és b. megrendeléseit elvárva, maradunk kitünő tisztelettel:

Grünberger Testvérek

Valódi Angol és Francia kalmék.

Wesselényi Szálloda

Elite Nyári-Mulató,

Uj tagok. Uj bohózatok.

1—3. Zene nyitány. Zongorán előadja: Komáromi Ákos karnagy. 4. Jeney Annus fiatal chansonette. 5. Blaunseh Ella, excentrique énekesnő. 6. Bokor Tivadar, dalkomikus. 7. Szilágyi Elemér, közkedvelt nőimitátor. 8.

Egy mulató bohózat.

10 perc szünet. (Zene.)

9. Dóry Gizli, jelmez soubrette, Kolozsvár kedvence. 10. Rieucy Mariska, excentrique énekesnő. 11. Műsorán kívüli szám. 12. Anna Christensen, dán soubrette. 13. Dalbokréta. 14. Prónay-nővérek nemzetközi ének- és táncművésznők. 15. Bohózat. 16. Zár-induló.

Kegyes pártfogásért esedezik tisztelettel

Lengyel József Manás József
műv. igazgató. tulajdonos.

Belépő díj 60 fill. Páholyasztal 1 kor. Kezdeté fél 9-kor.

